

Bc. Josef Novák: Hudební aspekty fenoménu Living History v českém historickém šermu optikou etnomuzikologie. KOA, FHS UK, 2018.

Posudek oponentky diplomové práce

Josef Novák se v rámci svého tříletého, vskutku intenzivního hudebně-etnografického výzkumu zaměřil na hudební praxi českých nadšenců historického šermu v rámci hnutí Living history. Konkrétně zkoumal praxi dvou personálně propojených hudebních uskupení, v nichž před a během svých zúčastněných pozorování aktivně hudebně působil, a to především v rekonstrukcích bitev. Hned v úvodu práce reflektuje svoji pozici výzkumníka-insidera.

Předkládaný text se opírá o základní etnomuzikologická východiska: kromě zásadního tříšložkového hudebně-antropologického modelu Alana Merriama (1964) autor teoreticky vychází z konceptů kulturní kohorty, modality hudebních performancí Thomase Turina (2008) i jím přejatého konceptu *flow* (Mihaly Csikszentmihalyi 1990). Autor přejímá Merriamovo východisko hudby jako kultury z roku 1964 zcela bez výhrad (s. 12), nicméně tento přístup je konzistentní s jeho názorem o dvě strany dříve, že o pojmu „kultura“ nepotřebuje ve své magisterské práci „rozpoutávat traktát“ (s. 10). Merriamův tříšložkový model mu pak slouží jako základ k široké formulaci výzkumného problému: „Při vlastním výzkumu jsem tedy sledoval nejen hudební vystoupení, zkoušky, repertoár a nástroje, ale také to, co si aktéři myslí, jak svět středověku, který utváří, konceptualizují, jaké jsou jejich hodnoty a soudy o kvalitě.“ (s. 12) Dále vysvětluje svoje základní metodologické východisko, tedy etnografii, a vysvětluje své důvody, proč přes počáteční váhání nakonec nepojal svoji práci autoetnograficky. V následujících dvou úvodních podkapitolách propojuje základní etnomuzikologické koncepty s koncepty hudebního vzpomínání a představuje soudobé teorie sociální paměti, nostalgie, inscenované autenticity a vynalézání tradic. Škoda, že s jejich pomocí na závěr úvodu výslovně nezformuloval výzkumné otázky. Nicméně v následujících kapitolách je evidentní, že autor ví, co a proč dělá.

Svá data ze zápisů zúčastněných pozorování a rozhovorů s terénními konzultanty představuje v hutných empirických kapitolách, které mají vhodnou a pečlivě promyšlenou strukturu. Představované etnografické zhuštěné popisy tvoří jádro práce, jsou bohaté na detail, vysloveně vtahují čtenáře do neznámého barvitého sociálního světa, plného „středověkých“ věcí, pojmů a tělesných praktik, a v kontextu zprostředkovávají aktérské významy a ústřední hodnoty. Klíčoví aktéři ožívají v jednotlivých medailoncích, které autor prokládá zajímavými fotografiemi z terénu. V popisech autor nezapomíná situovat sám sebe jako výzkumníka. Domnívám se, že právě úspěšné zvládnutí etnografie jako metody i žánru je mimořádně silnou stránkou této práce, stejně jako výborné popisy a analýzy hudebního zvuku produkovaného rozličnými „středověkými“ nástroji, a to i s pomocí vlastních notových zápisů. Svědčí o autorově hlubokém vhledu do zkoumané hudební praxe, stejně jako analýza repertoárů zkoumaných skupin. Na tomto bohatém základě pak staví závěrečnou interpretaci s pomocí v úvodu předestřených teoretických konceptů.

Po formální stránce je předložený text zpracován precizně a má všechny náležitosti odborného textu.

Závěrem: Předkládanou diplomovou práci Josefa Nováka rozhodně doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit jako výbornou až velmi dobrou.

V Hradci Králové, 25. 1. 2018

Mgr. Veronika Seidlová, Ph.D.